

ภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
Recreational Leadership, School Administrators under the Nakorn Ratchasima
Primary Educational Service Area Office 3

รัฐนันท์ รททอง^{1*} ชัยวัฒน์ อุทัยแสน²
Rattanan Rodthong^{1*} Chaiwat Uthaisan²

Received: September 1, 2023

Revised: October 5, 2023

Accepted: November 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งได้มาโดยวิธีวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แบ่งเป็นรายด้านได้ดังนี้ 1) ด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก 2) ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม อยู่ในระดับมาก 3) ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก 4) ด้านการบริหาร และ 5) ด้านความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุ และประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการบริหาร และด้านความสามารถพิเศษ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำนันทนาการ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

^{1,2} อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Lecturer of Graduate School, Western University

E-mail: rattanan.ro@western.ac.th, chaiwat.u@western.ac.th

* Corresponding author

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the recreational leadership of school administrators under the Nakorn Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 and 2) to compare the recreational leadership of school administrators under the Nakorn Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, classified by age and work experience. The research methodologies was descriptive research. The population, totaling 182, included school administrators under the Nakorn Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. The Sample, totaling 132 school administrators, was obtained via simple random sampling technique, comprised of school administrators under the Nakorn Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. The instrument was a 5-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and F-test.

The major findings were as follows: the recreational leadership of school administrators under the Nakorn Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level in all aspects. It can be divided into the following 1) Knowledge is at a high level 2) Activity Leadership is at a high level 3) Personality is at a high level 4) Administrative Aspects, and special abilities are at high levels. 2) The result of comparing the opinions of school administrators on the recreational leadership of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 were classified by age and experience. It was found that school administrators of varying ages and experience had similar opinions regarding the recreational leadership of educational administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 overall as well as in each aspect including knowledge, activity leadership, personality, administrative aspect, and special abilities.

Keywords: Recreational Leadership, School Administrators, Nakorn Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

ประเทศไทยกำลังขับเคลื่อนประเทศสู่ประเทศไทย 4.0 และยุคแห่งการพลิกผัน (Disruptive Era) จากกระแสความก้าวหน้าของนวัตกรรมในการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล เกิดเทคโนโลยีการก้าวข้าม และการเติบโตแบบก้าวกระโดด (Exponential Growth) จากสภาพการณ์และการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันโลกยุคใหม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในหลายมิติ โดยเฉพาะในการติดต่อสื่อสารในความร่วมมือหรือการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง สิ่งแวดล้อม และการศึกษา สำหรับในทางสังคมหลังจากความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี โทรมนาคมและการติดต่อสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและทัศนคติของปัจเจก (individual) รุ่นใหม่ที่แตกต่างจากบุคคลในรุ่นก่อน เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน และการใช้ชีวิต การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริการบริโภคสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยการใช้ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคน เป็นสิ่งสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560 - 2579) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการเพิ่มและพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในองค์กรให้สามารถมีสมรรถนะ ศักยภาพและเกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์กรและตนเอง ซึ่งแผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องที่สำคัญแผนหนึ่งคือแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) เป็นแผนแม่บทระดับชาติ ได้กำหนดสาระสำคัญของแผนฯ 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาบุคลากรในการเป็นผู้นำและจัดบริการนันทนาการ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการนันทนาการ และยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสภาวะแวดล้อม และการส่งเสริม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนด้วยนันทนาการ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การผลิตและพัฒนาบุคลากรในการเป็นผู้นำและจัดบริการนันทนาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการฝึกอบรม (ประจักษ์ วิฑูรเศรษฐ์, เอกสิทธิ์ สนามทอง, นิธิเดช คูหาทองสัมฤทธิ์, วันชัย ปานจันทร์, 2563)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และกิจกรรมนันทนาการมีความสอดคล้องกับการพัฒนาทางการศึกษาซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของทุกประเทศ เป็นปัจจัยที่จะช่วยในการแก้ปัญหาในหลาย ๆ ด้าน การใช้เป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศและเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศดียิ่งขึ้น ถ้าสถานศึกษาขาดคุณภาพจะทำให้คุณภาพประชากรและกำลังคนของประเทศตกต่ำลงไปด้วย ด้วยเหตุผลนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกระดับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าในด้านระบบการศึกษาและยังส่งเสริมสนับสนุนเพื่อยกระดับการศึกษาในทุกช่วงทุกวัยของการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในการจัดการการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องอาศัยผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำทางด้านการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ในด้านงานวิชาการ เพื่อปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้นำทางด้านการศึกษาที่มีความสำคัญในการนำพาองค์กรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าและประสบความสำเร็จนั้น

นอกจากการเจริญทางเทคโนโลยีและการสามารถใช้เทคโนโลยีในการศึกษาได้อย่างดีแล้ว ภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญมาก เพราะภาวะผู้นำที่ดีจะส่งผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานยอมอุทิศตนเพื่อการปฏิบัติงาน เกิดความรู้สึกและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีความกระตือรือร้น มีความสุขในการทำงาน และยอมอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน ส่งผลต่อคุณภาพและความก้าวหน้าของสถานศึกษารวมถึงการพักผ่อนหย่อนใจและการสนทนาการอีกด้วย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความรู้ (2) ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม (3) ด้านบุคลิกภาพ (4) ด้านการบริหาร (5) ด้านความสามารถพิเศษ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2559: 41) เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาและพัฒนายกระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตาม อายุ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ที่ปฏิบัติงานปีการศึกษา 2565 จำนวน 182 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ในปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และ สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในเรื่องภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ และ ประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบตามรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-Levels Rating Scale) ตามแนวคิดของไลเคิร์ต (Likert's five rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับเป็นเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ มาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ น้อย
- 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ น้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามโดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อนำไปหาแนวทางภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

3.2 สร้างแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยกำหนดประเด็นและรายการเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบ แบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามให้ครอบคลุมภาวะผู้นำนันทนาการ ทั้ง 5 ด้าน

3.3 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้และนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objectives Congruence: IOC) ของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญลงความคิดเห็นและให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกณฑ์ค่า IOC ที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ทิพศิริ กาญจนวาสิ, ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2564: 136).

3.4 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 30 คน

3.5 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.85 ขึ้นไป จึงถือว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

3.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 150 ฉบับ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 135 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90

4.2 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น (Preliminary Data Analysis) เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถาม แบบวัดประมาณค่า (Rating Scale) นำมาตรวจให้คะแนนตามค่าน้ำหนัก 5 ระดับ จากนั้นนำไปบันทึก และวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย \bar{X} และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมายซึ่งเป็นช่วงคะแนน มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำนันทนาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่มีอายุ และประสบการณ์การปฏิบัติงานที่ต่างกันโดยใช้สถิติ F-test

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

6.1.1 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objectives Congruence: IOC)

6.1.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

6.2 สถิติพื้นฐาน

6.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

6.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X})

6.2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

6.2.4 ค่า F-test

ผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของการศึกษาภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ด้านต่าง ๆ	ค่าเฉลี่ย	S,D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความรู้	3.70	0.35	ระดับมาก
ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม	4.25	0.53	ระดับมาก
ด้านบุคลิกภาพ	4.15	0.47	ระดับมาก
ด้านการบริหาร	4.05	0.44	ระดับมาก
ด้านความสามารถพิเศษ	4.00	0.37	ระดับมาก
รวม	4.03	0.42	ระดับมาก

1. ภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้ ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการบริหาร ด้านความสามารถพิเศษ และด้านความรู้ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน สามารถนำเสนอผลการศึกษาดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามอายุ

ภาวะผู้นำนันทนาการ		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านความรู้	Between Groups	.286	3	.095	.122	.947
	Within Groups	102.262	131	.781		
	Total	102.548	134			
ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม	Between Groups	1.438	3	.479	.747	.526
	Within Groups	83.999	131	.641		
	Total	85.437	134			
ด้านบุคลิกภาพ	Between Groups	1.090	3	.363	.496	.686
	Within Groups	95.947	131	.732		
	Total	97.037	134			
ด้านการบริหาร	Between Groups	3.015	3	1.005	1.400	.246
	Within Groups	94.022	131	.718		
	Total	97.037	134			
ด้านความสามารถพิเศษ	Between Groups	.580	3	.193	.265	.850
	Within Groups	95.420	131	.728		
	Total	96.000	134			
โดยรวม	Between Groups	.088	3	.029	.207	.892
	Within Groups	18.669	131	.143		
	Total	18.757	134			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามอายุ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวม (Sig. = 0.892) ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ (Sig. = 0.947) ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม (Sig. = 0.526) ด้านบุคลิกภาพ (Sig. = 0.686) ด้านการบริหาร (Sig. = 0.246) และด้านความสามารถพิเศษ (Sig. = 0.850) ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์

ภาวะผู้นำนันทนาการ		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านความรู้	Between Groups	1.614	3	.538	.698	.555
	Within Groups	100.934	131	.770		
	Total	102.548	134			
ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม	Between Groups	2.504	3	.835	1.318	.271
	Within Groups	82.933	131	.633		
	Total	85.437	134			
ด้านบุคลิกภาพ	Between Groups	.984	3	.328	.447	.720
	Within Groups	96.053	131	.733		
	Total	97.037	134			
ด้านการบริหาร	Between Groups	1.069	3	.356	.486	.692
	Within Groups	95.968	131	.733		
	Total	97.037	134			
ด้านความสามารถพิเศษ	Between Groups	2.334	3	.778	1.088	.357
	Within Groups	93.666	131	.715		
	Total	96.000	134			
โดยรวม	Between Groups	.160	3	.053	.377	.770
	Within Groups	18.597	131	.142		
	Total	18.757	134			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวม (Sig. = 0.770) ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ (Sig. = 0.271) ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม (Sig. = 0.720) ด้านบุคลิกภาพ (Sig. = 0.686) ด้านการบริหาร (Sig. = 0.692) และด้านความสามารถพิเศษ (Sig. = 0.357) ไม่แตกต่างกัน

สรุป และอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถในด้านนันทนาการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจกรรม มีการส่งเสริมการแข่งขันการทำกิจกรรมและ สันทนาการ ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้เสีย มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ และสื่อสารให้ ครู ผู้ปกครอง รับผิดชอบต่อตัวกันในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบของกิจกรรมนันทนาการ หรือภาวะผู้นำนันทนาการอาจแตกต่างกันไป ตามแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน ซึ่งองค์ประกอบที่ต่างกันจะมีผลต่อการศึกษาระดับของภาวะผู้นำนันทนาการ เช่น ผลการศึกษาของ ประจักษ์ วิฑูรเศรษฐ์, เอกสิทธิ์ สนามทอง, นิธิเดช คูหาทองสัมฤทธิ์, วันชัย ปานจันทร์ (2563). เรื่อง รูปแบบการพัฒนาผู้นำนันทนาการสำหรับนักฝึกอบรมในประเทศไทย ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำนันทนาการ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมากขึ้น พบว่าองค์ประกอบของกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำนันทนาการ ประกอบไปด้วย 1) สมรรถนะของผู้นำนันทนาการ คือ 1.1) ด้านภาวะผู้นำ 1.2) ด้านเนื้อหาวิชาการ 1.3) ด้านการบริหารโปรแกรม 1.4) ด้านการสื่อสาร และ 1.5) ด้านจิตวิทยาเบื้องต้น 2) การพัฒนาผู้นำนันทนาการสำหรับนักฝึกอบรมสามารถแบ่ง วิธีการพัฒนาตามสมรรถนะของผู้นำนันทนาการ ดังนี้ 2.1) ด้านภาวะผู้นำ ได้แก่ การเข้าฝึกอบรมและการพัฒนา รายบุคคล 2.2) ด้านเนื้อหาวิชา การเรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ การเข้าร่วมการฝึกอบรม การฟังบรรยายและการเข้าสัมมนา 2.3) ด้านการบริหารโปรแกรม ได้แก่ การเรียนผ่านกิจกรรมนันทนาการ การฝึกอบรมการจัดกิจกรรมนันทนาการ 2.4) ด้านการสื่อสาร ได้แก่ บุคลากรที่มีประสบการณ์มาถ่ายทอด การโค้ช การฝึกทักษะการพูด การตั้งคำถาม และ 2.5) ด้านจิตวิทยาเบื้องต้น ได้แก่ การฝึกงานในสถานการณ์จริงและการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ซึ่งถ้าผู้บริหาร สถานศึกษา ครู หรือบุคลากรทางการศึกษาได้นำผลการศึกษานี้มาใช้ร่วมกับการวิจัยนี้ น่าจะเป็นประโยชน์มากขึ้น

การพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถในด้านนันทนาการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำสอดคล้องกับการศึกษาของพงกะพรรณ ตะกลมทอง (2553) เรื่องรูปแบบ การพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารระดับกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำผู้บริหารระดับกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยวิธีการและเทคนิค การพัฒนาภาวะผู้นำ 17 วิธี คือ 1) บทบาทสมมติ 2) เกมการบริหาร 3) กิจกรรมนันทนาการ 4) กิจกรรมพัฒนาจิต 5) กรณีศึกษา 6) การระดมความคิด 7) ศึกษาดูงาน 8) การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ 9) การเผชิญเหตุการณ์ 10) กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ 11) เกมการศึกษา 12) การฝึกงาน 13) การสนทนาวงกลม 14) การทำแบบฝึกหัด 15) การทำโครงการจริง 16) การฝึกสั่งการ และ 17) การประชุมทางวิชาการ

2. ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามอายุ พบว่าผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวม (Sig. = 0.892) ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ (Sig. = 0.947) ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม (Sig. = 0.526) ด้านบุคลิกภาพ (Sig. = 0.686) ด้านการบริหาร (Sig. = 0.246) และด้านความสามารถพิเศษ (Sig. = 0.850) ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำอันเนื่องมาจากข้อมูลทางการบริหารงานและความเข้าใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันหาได้ง่ายจากแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและช่องทางอื่น ๆ ผู้บริหารที่มีอายุน้อยไม่ต่างกับผู้บริหารที่มีอายุมากในปัจจุบันและสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานได้

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวม (Sig. = 0.770) ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ (Sig. = 0.271) ด้านการเป็นผู้นำกิจกรรม (Sig. = 0.720) ด้านบุคลิกภาพ (Sig. = 0.686) ด้านการบริหาร (Sig. = 0.692) และด้านความสามารถพิเศษ (Sig. = 0.357) ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีการฝึกอบรมการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลต่าง ๆ ให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำนันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำนันทนาการในตนเองและส่งเสริมสนับสนุนด้านกิจกรรมนันทนาการถึงแม้ผลการศึกษาจะอยู่ในระดับมาก เพราะภาวะผู้นำนันทนาการเป็นสิ่งสำคัญซึ่งจะสามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Educational Achievement) ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ที่ดีขึ้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Education Quality) ให้สูงยิ่งขึ้น แต่อาจจะต้องศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำนันทนาการจากแหล่งอ้างอิงอื่น ๆ ที่แตกต่างกันประกอบด้วย
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นเชิงนันทนาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจการเรียนการสอนของครูมากขึ้น
3. ภาวะผู้นำนันทนาการและกิจกรรมนันทนาการอาจจะเป็นสิ่งที่สร้างความสมดุลในยุคที่เทคโนโลยีเจริญขึ้นและทำให้คนในสังคมและสถานศึกษาลดการมีปฏิสัมพันธ์แบบพบหน้ากัน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ภาพกิจกรรมนันทนาการในเว็บไซต์และโซเชียลเน็ตเวิร์กเป็นการประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาและส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจอันดีของผู้ปกครอง ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ในการดำเนินการต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยหรือทำการศึกษาแบบสังเคราะห์องค์ประกอบจากหลาย ๆ แหล่งอ้างอิงที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำ นันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษากลุ่มประชากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษาอื่น ๆ
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ นันทนาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ หรือคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอื่น ๆ
3. ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรกิจกรรมนันทนาการที่มีผู้บริหารเป็นผู้นำและเป็นตัวอย่างส่งผล หรือมีความสัมพันธ์ต่อความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของครูและนักเรียน และ/หรือส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ หรือคุณภาพการศึกษาโดยรวม

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2554). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ :บุ๊คพอยท์.
- ทิพศิริ กาญจนวาสี, ศิริชัย กาญจนวาสี (2564). *วิธีวิทยาการวิจัย*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประจักษ์ วิฑูรเศรษฐ์, เอกสิทธิ์ สนามทอง, นิธิเดช คุณาทองสัมฤทธิ์, วันชัย ปานจันทร์.(2563). *รูปแบบการพัฒนาผู้นำนันทนาการสำหรับนักกีฬากรบมในประเทศไทย*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563). หน้า 35-40.
- พงกะพรรณ ตะกลมทอง (2553).*รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารระดับกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ฐานข้อมูลการวิจัยทางการศึกษา. สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2559). *ภาวะผู้นำนันทนาการ*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.